POLITICA FISCALĂ ŞI SPECIFICUL EI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Olimpia NEGRU, masterandă
CZU: 336.02(478) olimpianegru20@gmail.com

The research is dedicated to analyze the methods of assessing and sizing budget revenue. The study will help to deepen the knowledge about fiscal policy, which can act in such a way as to protect or encourage certain economic branches. Fiscal policy is strongly interfering with sectoral policies (industry, agriculture, trade, etc.), monetary, social, and policy-making strategies. The recommendations formulated by the author can be used by public institutions of the Republic of Moldova, which are responsible for ensuring the sustainable and harmonious development of our country.

Istoria dezvoltării economiei mondiale a demonstrat că procesul economic al unei ţări depinde, înainte de toate, de gradul de mobilizare şi folosire tot mai intensă a resurselor proprii (umane, materiale şi financiare). Ca urmare, progresul economic general al omenirii este rezultatul progresului economic al fiecărei ţări în parte, unde se dezvoltă procesele economice bazate pe relaţiile activităţii de antreprenoriat. Economia naţională a Republicii Moldova se prezintă ca o structură ramificată, care are la bază subiecţi economici – forţe motrice de realizare a bunăstării sociale. Pentru menţinerea unei economii echilibrate, este necesar de asigurat condiţii propice pentru creştere economică stabilă şi de lungă durată. Printre multiplele instrumente şi pârghii de influenţă a menţinerii echilibrului economic se numără şi cele financiare, în special: fiscale şi impozitare.

Necesitatea impozitelor şi taxelor este determinată de existenţa statului, care are de îndeplinit sarcini şi funcţii importante: organizarea şi conducerea activităţii social-economice, dezvoltarea forţelor de producţie, a învăţământului, culturii, asigurarea asistenţei sociale etc. Pentru ca statul să-şi îndeplinească funcţiile, la dispoziţia lui trebuie să fie puse o parte din veniturile obţinute în urma activităţilor de antreprenoriat, prin intermediul impozitelor şi taxelor. Pentru înfăptuirea obiectivelor privind dezvoltarea economică şi socială a ţării, este

necesar ca bugetul statului să fie alimentat sistematic cu venituri corespunzătoare. Dezvoltarea economiei naţionale, întărirea gestiunii economico-financiare, creşterea productivităţii muncii şi reducerea costurilor de producţie sunt influenţate nemijlocit de impozite şi taxe.

În funcţionarea balansată a tuturor componentelor economiei naţionale, statul, prin pârghiile sale, trebuie să promoveze o politică fiscală activă şi selectivă. Principalele obiective ale politicii fiscale constau în dezvoltarea economică şi consolidarea creșterii economice.

Aşadar, prin intermediul politicii fiscale se poate acționa în sensul protejării sau încurajării anumitor ramuri economice, astfel intervenționalismul fiscal poate viza obiective diferite, cum ar fi:

– Stimularea agenților economici spre realizarea de investiții în anumite domenii.
– Creșterea calității și competitivității produselor.
– Stimularea exportului.
– Protejarea mediului înconjurător.

Impozitele formează componenta principală a veniturilor bugetare. Acestea reprezintă o formă de prelevare a unei părți din venitul sau averea persoanelor fizice sau juridice la dispoziția statului, în vederea acoperirii cheltuielilor publice. Această prelevare se face în mod obligatoriu, cu titlu nerambursabil şi fără contraprestaţie directă din partea statului. Impozitele influențează toate sferele vieții: economică, politică și socială. De aceea, la proiectarea politicii fiscale, apar contradicții și dispute aprinse. Rolul economic şi social al impozitului:

- Asigurarea statului cu resurse financiare pentru îndeplinirea funcţiilor sale.
- Distribuirea uniformă a sumelor provenite din impozite între verigile sistemului bugetar.
- Uniformizarea nivelului de dezvoltare a diferitelor regiuni ale ţării.
- Stimularea dezvoltării sferei micului business.
- Reglarea operaţiunilor de import-export.
- Stoparea inflaţiei şi creşterii preţurilor.
- Nivelarea diferenţierii veniturilor diferitelor pături sociale.
- Contribuţia la crearea noilor locuri de muncă.

Scopul principal al implementării politicii fiscale este realizarea unui raport optim între funcția stimulativă și cea fiscală ale impozitelor. În acest scop, se realizează reforme fiscale, care sunt menite să asigure o repartizare echitabilă a poverii fiscale, stabilirea ratelor optime de impozitare, simplificarea sistemului fiscal etc. În același timp, procedura de administrare a impozitelor trebuie să reducă nivelul costurilor de aplicare a legislației fiscale atât pentru stat, cât și pentru contribuabili.

În consecinţă, funcţionarea impozitului presupune existenţa unor structuri adecvate ale sistemului fiscal, caracterizate printr-un ansamblu de instrumente fiscale şi printr-un ansamblu de instituţii centrale şi teritoriale, cu competenţe generale şi speciale, prin care se aplică politica fiscală şi se gestionează relaţiile fiscale.

Pe lângă măsurile prevăzute în CBTM și în Strategia de consolidare a gestiunii finanţelor publice, este necesară realizarea următoarelor obiective:

a) stabilirea unui nivel minim obligatoriu al cheltuielilor curente, determinând mărimea abaterilor cu specificarea condiţiilor de depășire a limitelor;

b) elaborarea etapelor și numirea responsabililor în realizarea reformei structurale a sistemului bugetar, evitându-se dublarea sau suprapunerea acestora;

c) elaborarea unui plan naţional de echilibrare verticală a sistemului bugetar prin revizuirea mecanismului transferurilor;

d) realizarea potenţialului economico-productiv, racordat la o reţea de căi și alte facilităţi slab dezvoltate pe care numai statul le poate finanţa;

e) efectuarea unor lucrări publice importante, începute și nefinalizate, cu repercusiuni benefice asupra viitorului ţării (dezvoltarea infrastructurii, creșterea gradului de ocupare a forţei de muncă) și finanţarea lor prin intermediul unor programe evaluate după criterii de eficienţă;

f) crearea premiselor pentru un sector privat în structurare care necesită un mecanism de stimulare clar și stabil.

Una din direcţiile principale ale politicii fiscale în Republica Moldova este crearea unui astfel de sistem de impozitare, care ar

contribui la redistribuirea echitabilă a poverii fiscale între diferite pături ale populaţiei şi ar stimula atragerea investiţiilor interne şi externe în sectorul real al economiei. Pentru atingerea acestor scopuri, considerăm oportună creşterea rolului stimulator al impozitelor în reglarea proceselor social-economice prin intermediul: majorării progresivităţii impozitului pe venitul persoanelor fizice; utilizării active a creditului fiscal, ca o pârghie eficientă şi pe larg utilizată în practicile statelor dezvoltate în cadrul politicilor investiţionale, inovaţionale şi regionale; diminuării cotelor impozitului pe venitul persoanelor juridice etc.

Neajunsurile esenţiale ale sistemului de impozitare din Republica Moldova – sunt multiple modificări, operate în legislaţia fiscală, ceea ce împiedică procesul de planificare şi prognozare a activităţilor antreprenoriale şi, implicit, reţine atragerea investiţiilor străine în economia ţării, precum şi creează problema nesiguranţei în longevitatea funcţionării înlesnirilor fiscale acordate.

Drept urmare, implementarea în politica fiscală actuală a Republicii Moldova a pârghiilor menţionate ar permite legalizarea veniturilor populaţiei, a pieței serviciilor prestate şi, implicit, ar contribui la crearea unui efect economico-social pozitiv. Sistemul fiscal constituie unul dintre cele mai importante elemente ale relaţiilor economice de piaţă și de eficacitatea lui depinde, în mare măsură, succesul reformelor economice ulterioare ce vor determina gradul de dezvoltare economică a țării.

Recomandat
Galina ULIAN, dr. hab., prof. univ.